



TARHAN FELSEFE

“Felsefe, aklın sınırlarına işaret eder
ve onları sözle çözmeye çalışır.”

2
0
2
3



İÇİNDEKİLER

1.Bölüm: Özgür müyüz?

01

2.Bölüm: Hayatın Bir Anlamı Var mı?

02

3.Bölüm: “İyi” veya “Kötü” Olarak mı Doğarız, Yoksa Sonradan mı “İyi” veya “Kötü” Oluruz?

03

4.Bölüm:

- Güzellik Nesnel midir, Yoksa İnsanın Öznel Bakışıyla mı Belirlenir?
- Bir Ruhumuz Var mıdır?

04

5.Bölüm: Bir Filmin Yansımaları: Matrix

05

6.Bölüm: Mutluluk Nedir?

06

7.Bölüm: Bir Kitaptan Yansıyanlar: Dönüşüm, Franz Kafka

07



ÖNSÖZ

Geçtiğimiz yıl tohumları atılan elinizdeki bülten, gençlerimizin ruhunda, aklında ve kalbindeki potansiyeli ortaya çıkartmak amacıyla hazırlanmıştır. Felsefe en basit ve ilk tanımıyla hakikatin, bilgeliğin peşinde olmak ve onu sevmek demektir.

Bu tanıma uygun olarak felsefe çatısı altında bilimin ve sanatın da bültenimizde yer alması niyetindeyiz. Her sayıda belirlenecek tema ile ilgili öğrencilerimizin kendilerini özgürce ifade edebileceği bir alan açmak ve farklı bakış açılarını sizlerle buluşturmak başlıca hedefimiz. Yeni sayılarda buluşmak dileğiyle.

“Şayet bir gün çaresiz kalırsanız bir kurtarıcı beklemeyin, kurtarıcı kendiniz olun.”

-Mustafa Kemal Atatürk



ÖZGÜR MÜYÜZ?

"Bence özgür değiliz. Eğer özgür olsaydık kötü bir şey yapamazdık."

"Mesela yapmamamız gereken bir şey yaptığımızda en az bir kere "Annen sana böyle mi öğretti?" cümlesini duymuşuzdur. Çünkü bizim özellikle küçükken gördüğümüz ve duyduğumuz şeyler bilinçaltımızda işlenir ve biz bunun doğru olduğunu düşünür ve onlar gibi davranmaya başlarız."

-Aleksandra Dadyan

"Yapacaklarımız önceden bellirlenmiş ise (determinist bakış açısı)* çoğu olayın hiçbir suçlusu olmazdı diye düşünüyorum."

-Şevval Işık Doğan

"..yani kader vardır ama bizim elimizde. Önümüze seçenekler gelir, bizler belirleriz. Hiçbir şey önceden tam ve kesin olarak bilinemez, beynimizle kontrol ederiz ve akışı değiştirebiliriz. Bazen bir kelime bile yeter akışın değişmesine.. "

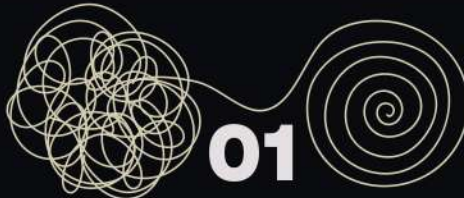
-Duru Demirkazık

"...Kâhin Neo'nun vazoyu kıracağına düşünür ve hisseder. Bunu söylediği anda artık Neo'nun vazoyu nasıl kırabileceği yönünde çalışır. Öyle olmasını istemese bile beyni öyle kodlanır.*O yüzden bir olaydan ne kadar uzaklaşmaya çalışırsak aslında o kadar yakınlaşırız. Bunu aşip değiştirebilme imkânımız olduğunu sanmıyorum çünkü yaşanmayan bir olayın kesinliğinden bahsedemeyiz. Yaşanması gereken yaşanır, ortaya çıkması gereken ortaya çıkar. Biz bunu engellemeye çalıştığımızda o olayın olabileme olasılığını aslında arttırırız"

-Yasemin Şeşen

1 Determinizm, evrenin işleyişinin, evrende gerçekleşen olayların çeşitli bilimsel yasalarla, örneğin fizik yasaları ile, belirlenmiş olduğunu ve bu belirlenmiş olayların gerçekleşmelerinin zorunlu olduğunu öne süren öğretilerdir. Yani öğretilere göre her şey belirlenmiştir ve değişmesi mümkün değildir.

*Matrix filminde kâhinle Neo'nun buluşma sahnesiyle ilgili soru üzerine verilen cevap.





HAYATIN BİR ANLAMINI VAR MI?

“Doğduğumuz günden bugüne kadar başımızdan geçen olaylar, başardığımız ya da başaramadığımız şeyler, hepsinin bir anlamı olduğuna inanıyorum. Nasıl bir anlamı olduğunu açıklayamam ama sanki her şey birbiriyle bağlantılı gibi..”

-Aleksandra Dadyan

“İki çeşit hayat düşünün. Herhangi bir fast food mağazasında kasiyersiniz ve tek yaptığınız şey işten eve gidip gelmek, sabahtan akşama kadar kira fatura alışveriş masraflarını karşılayabilmek için çalışmamız gerekiyor. Bu matrixten kaçamamış bir yaşam ve bunun bir anlamı yok...Bir de diğer yaşam çeşidi var, bir şekilde matrixten kaçmayı başarmış biri ve derdi para değil..”

-Ege Kartal

“Hayat bence tek başına anlamlı bir şey değil, ona anlam katan kesinlikle biziz.
(Varoluşçuluk felsefesi)*”

-Zeynep Dila Aydın

² Varoluşçuluk ya da Egzistansiyalizm, yirminci yüzyılın ilk yarısının sonlarına doğru Fransa'da ortaya çıkan ve insanın kendi değerlerini kendisinin oluşturabileceğini; varoluşunu kendi kendine yaratabileceğini ve geleceğini de yine kendisinin kurabileceğini savunan bir felsefe akımıdır.



“İYİ” VEYA “KÖTÜ” OLARAK MI DOĞARIZ, YOKSA SONRADAN MI “İYİ” VEYA “KÖTÜ” OLURUZ?

“Evet, çevremizdeki insanlar ve olaylar bizim iyi veya kötü ruha bürünmemize yol açar fakat en sonunda biz zaten iyiysek iyiyizdir, kötüysek de kötü.” (Platon’un değişmez “idea”ları* gibi)

-İpek Nur Sayan

“İyi ve kötü ruhun da sadece bizim uydurduğumuz kavramlar olduğunu düşünüyorum. Kime göre iyi, kime göre kötü..(Nihilizme*, sofistlere* yakın olsa da, iyiliğin ve kötülüğün baktığımız yere göre değişmesi Hint felsefesinde ve İslam tasavvufunda da vardır.) Herkesin ruhu eşsizdir ve yaşadıklarıyla, davranışlarıyla ruhunu şekillendirir.”

-Yasemin Şeşen

“Bütün insanların içinde hem iyilik hem de kötülük bulunur ve bunu ortaya çıkaran ise diğer insanlardır. Mesela siz herhangi biriyle arkadaşsınız ve bir kişi çok yardımsever, güler yüzlü ise siz de zamanla ister istemez bu duygulara sahip olursunuz, tam tersi bir durumda da kötü duygular ortaya çıkar”

-Duru Doğru

“Yeni doğan bir bebek bana kalırsa bembeyaz bir sayfa olarak (John Locke, Tabula Rasa düşüncesiyle bunu savunur)* doğmaz. Sonuçta bebek doğum sürecinden dokuz ay anne karnında kalır ve anne karnındayken de canlıdır. Hatta bence bebek anne karnındayken, annenin hissettiği duyguları da sezebilir. Duyma yetisini elde edecek erişkinliğe geldiğinde, dışarıdaki yoğun sesleri, bağırmaları da duyar. Bu durum ister istemez bilinçaltına etki eder ve hatta travmalara bile kaynaklık edebilir. Bu süreçte elde ettiği deneyimler de bebeğin içindeki iyilik, kötülük hissini etkiler. Yani bir bebek doğduğunda, içinde bir iyi ya da kötü ruh olabilir evet, fakat bebek büyürken çevreden etkilenir ve bu da kişiliğini büyük oranda etkiler.”

-Selin Muzaffer

³ İdealar Kuramı: Platon’a göre bilinen şeyler sadece gerçek olmakla kalmayıp ayrıca kusursuz ve değişmez olmalıdır.

⁴ Nihilizm, hiççilik ya da yokçuluk; Latin ce’de ‘hiç’ anlamına gelen nihil sözcüğünden türetilen Nihilizm, günümüzde birçok spesifik alt dala ayrılmakla beraber, en popüler tanımıyla; her şeyin anlamdan ve değerden yoksun olduğunu savunan felsefi görüştür. Nihilistler Tanrı’nın varlığını, iradenin özgürlüğünü, bilginin imkânını, ahlaki ve tarihin mutlu sonunu reddederler.

⁵ Sofistler, MÖ 5. yüzyılda para karşılığında felsefe öğreten gezgin felsefecilerdir. Göreceli ve kuşkucu düşüncenin köklerini atmışlar ve geliştirmişlerdir.

⁶ Tabula Rasa zihnimizde doğuştan gelen bir fikir olmadığını ve şeyler arasında kurduğumuz ilişkilerin, onların kendilerinde bulunan özellikleriyle alakalı değil, bizim deneysel alışkanlıklarımızla ilgili olduğunu savunur.



GÜZELLİK NESNEL MİDİR, YOKSA İNSANIN ÖZNEL BAKIŞIYLA MI BELİRLENİR?

“Toplumlara baktığımızda o toplumda yaşayan insanlar aynı kültürde büyüdüğü için güzelliğe bakış açıları da benzer oluyor; bir insan bir şey güzel mi değil mi diye düşünürken aslında yaşadığı toplumun bakış açısıyla, yani manipülasyonla bakar..”

-Asude Yelke

“Bence güzellik göreceli bir kavram, çünkü biz farklıyız. Bana kalırsa önemli olan benliğimizi bozmadan hayatımıza devam edebilmek. Çünkü bu biziz. Bizden başka bir tane daha yok. Ama şu anda sokağa çıktığımızda çoğu kadının şişme dudak, kalkık burun ve ince bele sahip olduğunu görebilirsiniz.”

-Şimal Zeynep Doğan

BİR RUHUMUZ VAR MİDİR?

“Bence herkesin bir ruhu var, eğer ruhumuz olmasaydı herkes birbirine benzerdi, robot gibi.”

-Ali Bora Yalçın

“Kişiden kişiye değişebilir, öznel. Bana göre her insan aslında bedeni olan bir ruhtur. Fiziksel görüntümüz aslında sadece ruhumuzun kendini fiziksel biçimde ifade ettiği bir kıyafettir diyebiliriz. Hatta bedenimiz ruhumuzun bir nevi kuklasıdır.*

-Selin Muzaffer

⁷ (Mevlânâ C.Rumi'de aynı düşüncededir ve şöyle der: “Beden ruh vasıtasıyla hareket eder, fakat siz ruhu göremezsiniz.. Bil ki ruhlar okyanus, bedenler köpükleridir”





BİR FİLMİN YANSIMALARI: MATRIX

"Matrix'in ne olduğunu tabii ki merak eder ve bilmek isterdim. Fakat hayatımın bir daha eskisi olmayacağını bildiğimden bu riski alacağımı sanmıyorum. Her ne kadar gerçeklik arayışında olsam ve risk almayı sevsem de hayatımı tamamen altüst edecek bir ihtimali seçmem. Bu yüzden mavi hapı yutardım ve hiçbir şey yaşanmamış gibi rüyadan uyanmayı seçerim"

-Yasemin Şeşen

Ben olsaydım kırmızıyı seçerdim ve gerçek dünyayı anlamaya çalışırdım. O zaman niye bu dünyaya geldiğimi de anlardım ve hayatım %100 kendi elimde olurdu.

-M.Fekrati

"Ben Matrix'in ne olduğunu bilmek istemezdim. Bu yüzden mavi hapı seçerdim. Çünkü doğduğum günden beri aynı gerçekliğin içinde yaşıyorum.. Beni inandığım gerçeklikten ayıracak olurlarsa aklımı kaçırabilirim."

-Şimal Doğan

"Hayatım boyunca bulmaya çalıştığım bir cevabı öğrenebilme fırsatım olsaydı sonuçları ne olursa olsun bilmek isterdim. Bu, hayatımın bir rüya olduğunu düşünmeme neden olsa da gerçeğin içinde olmak isterdim. Hayatımın bir daha eskisi gibi olmaması bir sorun mudur? Önceki hayatımın altüst olması gerçeğe ulaşmamı engellemezdi çünkü nereden bilebiliriz ki hayatımızın altının üstünden daha kötü olduğunu?*Bir yalan içinde yaşamaktansa gerçeğin içinde kaybolmayı tercih ederim"

-Başak Cemre Demir

"Rüyalarımız bize ne kadar uzun gelse de aslında çok kısa bir süre içinde gerçekleştiği için uyandıığımızda tüm detaylarını hatırlamak zor geliyor...Peki ya uyanmasaydık? Buna kesin bir kanıt sunulmasa da, şu an bile rüyada olup olmadığımızı kim bilebilir. Belki biz de Matrix filmindeki gibi zihnimizin bir ürünü olan soyut bir evrendeyiz."

-Selin Muzaffer

⁸-Düzenim bozulur, hayatım alt üst olur diye, endişe etme. Nereden biliyorsun hayatın altının üstünden daha iyi olmayacağını?" Şems-i Tebrizi



MUTLULUK NEDİR?

“Yapılan araştırmalar, duygularımızın vücudumuzda meydana gele çeşitli reaksiyonlar sonucu ortaya çıktığını kanıtlamıştır. Mutluluk da diğer duygular gibi bir duygudur. Mutluluğun kimyasal bir reaksiyondan ibaret olup olmadığını sorgulamak için, öncelikle ebedi mutluluğun olup olmadığını sorgulamak gerekir, peki gerçekten de ebedi mutluluk var mı? Bana kalırsa yoktur. Çünkü bizi mutlu eden bir durum tekrarlandığında alınan haz giderek düşer, bu konu hakkında ekonomide bile teoremler vardır. Bana göre insanlar mutluluğa bir anlam yüklerken bile mutluluk aslında sadece kimyasal bir reaksiyondur.”

-Ege Akmanlı

“Şimdi..Mutluluk nereden geliyor? Bizim beynimizin arkasında amigdala* diye bir şey var.. Onda yani anılarımız, iyi hissettiğimiz anlar.. “

-Muhammed Fekrati

“Öncelikle “mutluluk nedir?” Bu soruya birçok şekilde cevap verilebilir, örneğin, sevdiğiniz bir insan, hayvan veya nesne olabilir. Bir eylem olabilir, spor yapmak, yemek yapmak, yemek veya gezmek gibi. Sigara içmek veya madde kullanımı da dozaja bağlı olarak yapay olarak da olsa mutluluk kaynağıdır. Saydığım ve sayabileceğimiz her mutluluk kaynağının tek bir ortak noktası vardır, dopamin ve serotonin gibi beyin tarafından salgılanan kimyasallar. Her ne kadar sebepleri farklı olursa olsun eğer bu kimyasallar olmazsa mutluluğu hissedemezsiniz ve mutluluk sizin için olmayan bir şey olur. Ayrıca bağımlılık tedavilerinde de mutluluk (haz) oluşturması için vücuda az miktarda bu kimyasallar enjekte edilir, bu da mutluluğun kimyasal olduğunun kanıtı niteliğindedir.”

-Umut Nuri Aydın

⁹ Duygusal hafıza ve duygusal tepkilerin oluşmasındaki birincil role sahip bölge.



BİR KİTAPTAN YANSIYANLAR: DÖNÜŞÜM, FRANZ KAFKA

"Modern dünyanın kurduğu düzenin insana zarar verdiğini düşünüyorum..Kitapta Gregor bir hamam böceğine dönmüş olsa da ilk düşündüğü şeylerden biri işine bu hâlde nasıl devam edeceği ve eğer gidemezse patronunun ona nasıl ceza vereceğidir. Bir böcek olması hayatının sonsuza dek değişmesi o an onun için ikinci plandadır. Bu durumda insanın insan olmasını sağlayan özellikler günümüzde de hâlen devam etmekte olan çalışma düzeninden etkilendiğini gösterir. İşine gitme ve çalışma zorunluluğu hisseden Gregor böcek olmasını düşünmeden işi düşünür. Toplumumuzdaki insanlar da böceğe dönüşmese de hayatındaki her şeyden önce işini düşünür. Artık yaptıkları iş hayatının patronu olmuştur. Özgürlükleri sınırlanmış ve bu insanları birer köle hâline getirmiştir. Bu da insanın en önemli ihtiyacı olan özgür olma ihtiyacını hiçe saymıştır. Başkası için bir köle olan insana "insan" denir mi?"

-Aras Mesropanyan

Toplumun ölçülerine uymak tam bir zayıflık göstergesidir. Kendi fikrin olmadığından ya da fikrin olup da bunu gösteremeyecek cesarete sahip olmaktır. Bu dünyanın nasıl olacağına hep aykırı insanlar karar vermiştir; çağ ve dönem ne olursa olsun kendini toplumdaki ayırabilmiş bir insan her çağda önemli değişiklikler yapmıştır.

-Ada Berk Öztekin

Toplumların değer yargıları vardır. Bazı konularda iyi ya da kötü olduğu tartışılabilir anlayışlara sahiplerdir. Bu değer yargılarına ya da bu anlayışlara uymamak da insanın yaşadığı toplumdan soyutlanmasına neden olur. Ruhsal ve psikolojik anlamda bir çöküşe girip bir böcek gibi hissedebilir insan kendini. İşte insanın yalnızlığı da böyle bir şey. Kafka'nın bu kitabın sonunu getiriş şeklini düşünüp gördüğüm herkesi bu ruhsal ve psikolojik çöküşten kurtarmak istedim. Sırf toplumun değer yargılarına uymadığı için toplumdaki atılan Gregor gibi kimseler birer kurbandır dünya için.

-Esra Akçay



EMEĞİ GEÇENLER

Kitapçık Tasarımı

Azra Poyraz

Yazılar

Alexandra Dadyan

Ali Bora Yalçın

Yasemin Şeşen

Umut Nuri Aydın

Muhammed Fekrati

Şimal Doğan

Başak Cemre Demir

Selin Muzaffer

Asude Yelke

Duru Doğru

İpek Sayan

Şevval Doğan

Ege Kartal

Zeynep Dila Aydın

Duru Demirkazık

Aras Mesropyan

Ada Berk Öztekin

Esra Akçay



[@tarhankoleji](https://www.instagram.com/tarhankoleji)



<https://tarhankoleji.k12.tr>